

EÉN PLUS ÉÉN IS MÉÉR DAN TWEË

Tien vragen voor creatieve koppels

Tekst: Redactie MMNieuws

Kenners van het creatieve proces als Charles Leadbeater (www.charlesleadbeater.net) hebben het meermalen onderstreept: mensen zijn samen creatiever dan alleen. MMNieuws was benieuwd of dat adagium ook geldt voor creatieven die niet alleen samen werken, maar ook samen leven. We legden daarom een drietal creatieve koppels enkele vragen voor. We vroegen hen, behalve naar hun beroep(en) en naar hun werkplek, of zij daadwerkelijk samenwerken en waaruit dat samenwerkingsverband bestaat; naar de voor- en nadelen daarvan en naar de manier waarop een relatie daar invloed op heeft, en naar tips over do's en don'ts voor andere creatieve koppels. Tot slot vroegen we hen naar hun oordeel over het creatief klimaat in Nederland, naar de uitdagingen waar de creatieve sector voor staat en naar tips voor de overheid om het creatieve klimaat in Nederland te verbeteren.

Creaties die blijven hangen

Dani en Jonas bedachten iets meer dan een jaar geleden voor hun gezamenlijke activiteiten Curlpower! (www.curlpower.nl). De achtergrondafbeelding op die website (een doucheput met haren) is een mooie illustratie van de resultaten van hun samenwerking.

'Het putje is de letterlijke payoff van Curlpower: het gaat om creaties die blijven hangen. Die lange krullen laten ook ongewenste creaties achter als je 24 uur samenwoont, - leeft en - werkt. De tweede interpretatie van deze payoff ligt wat ons betreft in de zelfspot. Als je kunt kiezen tussen creaties kies je snel het vertrouwde. Dus dat van ons blijft (letterlijk) hangen... En helemaal achteraan komt de arrogantie om te zeggen dat wij werk maken dat door je hoofd blijft spoken.

Curlpower is een creatief team: naast samenleven en samenwonen staat het samenwerken. Het gaat daarbij, net als in dat doucheputje, om een bundeling van onze eigenaardigheden: fotografie, ontwerp, vormgeving, concepten, filmpjes, commercials, t-shirts,

handgemaakte kleding, kussentjes, tassen, sieraden, opgeknapte meubeltjes, muurschilderingen, schilderijen, maar ook kalenders, fotoalbums of ansichtkaarten. Sinds kort werken we ook aan een kinderboek met eigen verhaaltjes en illustraties. Daarnaast werkt Dani freelance als fotograaf en Jonas als ontwerper bij een reclamebureau. Met enige regelmaat staan we ook vóór de foto- en filmcamera (ook vaak als stel), voor modellenwerk en figuratie.

Curlpower! is voor ons een speeltuin waar we, binnen de periode dat we bezig zijn, meer opdrachten voor hebben dan verwacht. Daar prijzen we ons gelukkig mee, want er is niks mooiers dan doen wat je leuk vindt en daar geld mee verdienen. Oorspronkelijk deden we totaal verschillende dingen, maar dat groeit nu steeds meer naar elkaar toe. We leren van elkaar en zien elkaar niet als concurrent. Het is juist fijn om samen te kunnen brainstormen: als de een even geen inspiratie heeft kan dat door de ander weer gestimuleerd worden. Daarnaast durven we kritiek te geven op elkaars werk en waarderen we dat ook van de ander.

Het grootste voordeel is ook het grootste nadeel. Doordat we samenleven, kunnen we heel veel samenwerken, ook in de weekenden en avonden en soms nachten, maar daarbij moeten we wel opletten. We hebben zoveel ideeën dat het niet mogelijk is om die allemaal op korte termijn te realiseren, ook al willen we dat wel heel graag. Als we een avondje in de kroeg zitten of een paar uurtjes op het strand eindigt dat 9 van de 10 keer toch weer in een brainstorm!

→ 'Soup will make you grow' (Curlpower: Dani van Oeffelen en Jonas van der Zeeuw)

De koppels die deze vragen beantwoordden, waren:

Dani van Oeffelen (26) en Jonas van der Zeeuw (33). Dani volgde een opleiding aan het KABK en runt een eigen fotostudio. Jonas kreeg zijn opleiding aan de Academie voor Art Direction & Design en werkt bij Kepcom Creatieve Communicatie. Samen vormen zij Curlpower!

Sander van der Horn (35) en Paulien van de Bunt (34). Sander is copywriter/conceptmaker bij Intens reclame en marketing in Amersfoort en werkt op freelance basis als tekstschrijver. Paulien van de Bunt (34) is grafisch ontwerper, freelance vormgever en eigenaar van KEK Grafisch Ontwerp in Amersfoort.

David Wolf (44) en Marlous Löffelman (35). David kreeg zijn opleiding aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunst in Den Haag. Marlous studeerde aan Algemene Letteren, specialisatie Communicatiekunde aan de Universiteit Utrecht. Samen vormen ze sinds 2004 WoLÖf Communicatie BNO in Tiel, een bureau voor communicatieadvies, grafisch ontwerp, webdesign, tekstproducties en public relations.

Doordat we beiden creatief zijn, begrijpen we elkaar. Creativiteit is niet iets wat je aan of uit kunt zetten. Jonas heeft (voordat wij een relatie kregen) wel eens beweerd dat het vinden van een volwaardig creatief partner moeilijker is dan het vinden van een levenspartner. Onze klanten vinden het alleen maar positief dat we samenleven en werken. Samen zijn we gewoon leuker dan alleen.

We hebben nu thuis een geïmproviseerde fotostudio en atelier, maar we hebben meer ruimte nodig om al onze ideeën uit te kunnen voeren. We zijn daarom op zoek naar een fijne (anti-kraak) ruimte in Den Haag. Die ruimte zal overdag deels gewijd worden aan studioruimte om te fotograferen, en 's avonds in de weekenden kunnen we er schilderen op grote doeken. Bezuinigingen zijn rot, maar in deze tijd zal helaas iedereen een beetje moeten inleveren. We zien veel mogelijkheden in nieuwe media, maar we blijven ook graag authentiek. We verleggen niet voor niets ons werk achter de computer naar deels handgemaakt. Als straks de euro valt en banken weer instorten ruilen wij een mooie, lekkere, warme, zelfgebreide shawl voor ingeblikt voedsel, want boodschappen doen, daar komen we helaas niet zo vaak aan toe...

→ Sander van der Horn en Paulien van de Bunt

Onze tip? Verschuif de beschikbare subsidie van individueel naar collectieve producties zoals de filmwereld. Daar moeten immers grote teams samenwerken met massa's materiaal. De kleine creatieve ondernemer redt zich wel. Als je iets echt heel graag wil en kan (niet onbelangrijk), kom je precies waar je wilt zijn. Dat maakt elke subsidie overbodig...

Nooit op de stoel van de ander

Paulien en Sander werken apart, in kantoren die een tiental meter van elkaar vandaan liggen, maar werken vaak samen. 'We hebben aanvullende talenten, waar we over en weer gebruik van maken. We huren elkaar in, maar zijn ook elkaanders grootste critici.' Sander: 'We begrijpen elkaanders stress en we snappen ook dat er 's avonds wel eens doorgewerkt moet worden. Want deadline is deadline.' Paulien: 'Door samen aan een project te werken merk je snel genoeg of je überhaupt met je partner kunt werken. Je moet kritisch kunnen zijn zonder dat je partner daar privé een rotgevoel van krijgt. Als dit lukt, kun je prima samenwerken.'

Hebben ze ook tips voor andere koppels? Sander: 'Ik zou het niet iedereen aanraden. Wij kunnen liefde en werk goed scheiden. We zijn allebei gepassioneerd met ons vak bezig, maar ook eigenwijs. We kunnen binnen de samenwerking dan ook goed knetteren en elkaar scherp bekritisieren. Alleen zo komen we tot betere resultaten. Dat moet je als koppel wel kunnen. Als je lange tenen hebt of de scheidslijn tussen werk en privé niet duidelijk trekt, zou ik het niet doen. Wat helpt, is dat we vooraf, per project, elkaars rol benoemen. Zo kan de een nooit op de stoel van de ander gaan zitten.'

Paulien: 'Je moet uitkijken dat je niet teveel op elkaar gaat leunen. Als de ander even geen tijd heeft, moet je ook verder kunnen. Wat ik iedereen kan adviseren is goed te benoemen wat je fijn en niet fijn vindt

aan de zakelijke samenwerking.'

Sander en Paulien zijn positief over het creatief klimaat in de regio waar zij werken. Sander: 'Amersfoort heeft een wat suf imago als het om creativiteit gaat. Het beeld dat de beste creativiteit in Amsterdam en Rotterdam zit, blijft hardnekkig standhouden. Misschien niet onterecht, maar die positie kan ook een pré zijn voor Amersfoortse reclamebureaus. Wij hoeven ons niet zo nodig te meten met Randstedelijke bureaus. We focussen juist op nuchterheid. We zijn niet hip & happening, en we zijn er niet op uit om prijzen in de wacht te slepen. We zien ons werk niet als kunst, maar als zakelijke dienstverlening.'

Voor startende ondernemers is Amersfoort vanwege de hoge grondprijzen wel een moeilijke stad. 'Het is niet makkelijk om de stap van zolderkamer naar kantoorpand te maken. Toch kent Amersfoort, mede door de economisch gunstige ligging van de stad, veel opdrachtgevers. Nadeel is dat Amersfoort een kleine stad is. Gelukkig zie ik, zeker binnen mijn generatie, een gezonde concurrentie. We kennen elkaar, elkaars werk en elkaars klanten en we respecteren elkaar. We ontmoeten elkaar op netwerkbijeenkomsten als Amersfoort Creatieve Stad of netwerken online via Twitter of bij BOO (Best Of 033 Netwerk). En als we elkaar tegenkomen in een pitch gaan we met datzelfde respect de strijd aan.' Paulien: 'Ik heb sinds de oprichting van KEK in 2007 genoeg (leuk) werk. Maar ik ben niet regiogebonden. Ik heb klanten uit Amersfoort, maar ook ver daarbuiten. Gunstig is dat er de laatste tijd in Amersfoort een hoop gebeurt, ook op creatief vlak. De gemeente onderneemt diverse initiatieven om creatieven uit de regio te ondersteunen, zoals Amersfoort Creatieve Stad of ZZP B.V.'

Wat zijn de uitdagingen waar de creatieve economie voor staat? Sander: 'De invloed van nieuwe media neemt per dag toe. Sociale netwerken en games zijn ontzettend belangrijk. Maar ik zie ook marketingmoeheid bij consumenten. Reclame is verdacht, relaties zijn belangrijker. Zorgwekkend vind ik de spagaat tussen culturele en economische belangen. Wordt de opera halverwege onderbroken door een reclameblok? Kijken we straks naar een balletvoorstelling met sponsorbanieren van de ING Bank boven het podium? Ik hoop het niet, want ik vind geen prikkeling op SBS6.' Paulien: 'De uitdaging is om je bewust te zijn van de snelheid van nieuwe media. Je moet op de hoogte blijven en kritisch zijn of dit voor alle klanten wel gaat werken. Niet iedereen is geschikt om zich suf te twitteren.'

En tips voor de overheid? Sander: 'Zorg voor huisvesting van kunstenaars en creatieve ondernemers. Ik zie in veel steden creatieven wegtrekken omdat ze de hoge huur niet kunnen ophoesten. Met het vertrek van die mensen slijpt ook het levendige karakter van een stad weg. Ik ben terughoudend als het om subsidies gaat. Ik geloof dat kunstenaars prima hun boterham kunnen beleggen door parttime te werken naast hun kunstenaarschap.'

→ David Wolf en Marlou Löffelman van WolLof Communicatie BNO in Tiel

Paulien: 'Ik hoop dat er genoeg geld overblijft voor initiatieven die de moeite waard zijn. Dat niet alle kranen worden dichtgedraaid. Dat maakt Nederland een stuk armer/saaiër op cultureel vlak.'

Aanvullen en aanvoelen

David en Marlou werken daadwerkelijk samen in WolLof (www.wollof.nl). David voert het grafische ontwerp uit en Marlou schrijft de teksten. De concepten daarvoor bedenken ze samen. 'We voeren niet hetzelfde werk uit. Het vult elkaar aan. De overlap maakt het interessant. We zouden ons niet voor kunnen stellen dat we elkaar zouden beconcurreren. We hebben elkaar echt nodig om mooi werk af te leveren. Onze bureaus staan vijf meter van elkaar vandaan en we hebben de hele dag contact over het lopende werk. Daarbij genietend van muziek!' Marlou produceert en presenteert ook radioprogramma's en David is ook actief als beeldend kunstenaar, van Wolf Beelden. 'De inkomsten hiervan vloeien ook naar WolLof. Wij doen dus alles samen!'

'Praktische problemen hebben wij niet. Wij hebben een eigen kantoorpand met voldoende ruimte. Alleen onze muziek maken botsen soms. Als Marlou teksten en/of adviezen schrijft, moet David zijn koptelefoon dus opzetten. Onze opdrachtgevers komen echt voor het werk en de manier van werken van 'David en

Marlou'. Omdat we weten dat we het allerbeste met elkaar en het resultaat voorhebben, kunnen we eerlijk en kritisch zijn, zonder dat dit onze relatie negatief beïnvloedt. We stellen liever elkaar kritische vragen dan dat de opdrachtgever dit moet doen. Overwerken is geen probleem en onder het genot van een pizza en een wijntje zelfs erg gezellig. We hoeven nooit thuis uit te leggen waarom het laat wordt.'

Het grootste nadeel? 'We zijn zelf zowel de werkers als het thuisfront en roepen onszelf dus ook niet naar huis. We werken dus heel veel en hard, ook als we wel een tandje minder zouden willen. En als we op vakantie gaan of vrije tijd hebben (weinig), gaat de knop om. Een vakantie is meteen een bedrijfsuitje voor het hele bedrijf.'

We horen soms van vrienden dat zij er niet aan moeten denken dat ze ook samen zouden werken. Wij raden het iedereen aan, omdat het ons zo goed bevalt en het ons werk zoveel meer inspirerend maakt. Het is ook praktisch: David hoeft nooit een tekstschrijver in te huren en Marlou nooit een ontwerper. Een goede tip is om de expertise van de ander in ere te houden: hij of zij weet het beter dan jij. En omdat we een relatie hebben, is een nekmassage bij gespannen spieren door te lang doorwerken niet ongepast!'

'De ups en downs van de lokale of regionale markt hebben niet zoveel invloed op ons bedrijf, omdat wij niet gespecialiseerd zijn in een bepaalde branche en ook buiten Nederland actief zijn. Wij hebben bewust

gekozen voor deze risicospreiding om eventuele dips (zoals de afgelopen twee jaar) op te vangen. Ons bureau is gevestigd in Tiel. Dat is gunstig, omdat wij als full service communicatiebureau in onze regio weinig concurrentie ondervinden. De Randstad kent talloze bureaus; daar vechten ze elkaar soms de tent uit. Dat is niet onze stijl. We hebben ook behoorlijk wat klanten uit de Randstad. Wij vervullen in onze regio een behoefte en dat trekt kennelijk ook van 'buiten' geïnteresseerden aan.

Nederland zou goed met minder regels kunnen. Mensen kunnen oneindig veel meer bereiken als ze dingen zelfstandig kunnen doen zonder creativiteitsverslindende papiermolens. Houden van is loslaten. Geef het vertrouwen en de ruimte voor het ontstaan van initiatieven. Je wordt niet automatisch creatiever van het ontvangen van subsidie. Ondersteuning werkt meer stimulerend. Bijvoorbeeld in het beschikbaar stellen van ruimtes voor oefenen, experimenteren, muziek maken, kunst maken en je eigen creativiteit ontdekken. De overheid zou mensen moeten stimuleren om hun creatieve waarde te ontdekken en te ontplooiën. Een creatief leven is een hard, maar mooi leven, en als je goed bent, geeft dat ook financiële voldoening.' □